

יום שני כ"ז חשון תשפ"ג 21/11/2022

הנחיות למורים:

- **כל הכתוב בצבע כחול** - הנו דוגמה למושג/ מאפיין/ עיקרון/ תיאור אירוע ועוד. על המורה להתאים בין תוכן זה לתבניות השאלה.
- **כל הכתוב בצבע שחור** - הנו תבנית קבועה בבחינה. כל מורה רשאי לבחור באילו תבניות להיעזר עבור כל שאלה.

אזרחות

הוראות לנבחן:

- א. משך הבחינה: 120 דקות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	-	(10x2)	-	20 נקודות
פרק שני	-	(10x1)	-	10 נקודות
פרק שלישי	-	(16X3)	-	48 נקודות
פרק רביעי	-	(11x2)	-	22 נקודות
סה"כ	-		-	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין

ב ה צ ל ח ה

השאלות

פרק ראשון (20 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1 – 3 (לכל שאלה 10 נקודות)

כתבו לפחות שניים – שלושה משפטים בכל תשובה.

1. ביטויים לאופייה היהודי של המדינה מתוך הכרזת העצמאות

הציגו שניים מהם.

2. הסדר הסטטוס קוו

הציגו את המושג.

3. ביטויים למעמד המיעוטים במדינת ישראל

הציגו שניים מהם.

פרק שני (10 נקודות)

שאלת השוואה (חובה)

4. לאומיות אתנית תרבותית, לאומיות פוליטית אזרחית

הציגו נקודת דמיון אחת והבדל אחד בין המושגים.

פרק שלישי (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 5 – 8 (לכל שאלה 16 נקודות)

5. נהג צעיר נתפס נוהג בלילה ללא מלווה. המקרה אירע יומיים לפני סיום התקופה שבה הוא חייב במלווה. הנהג

הצעיר טען בבית המשפט כי אין לקנוס אותו או לשלול את רישיונו משום שאומנם על פי התאריך הלועזי היה

עליו לנהוג בליווי של נהג ותיק במשך יומיים נוספים, אך על פי חודשי השנה העבריים כבר עברו שישה חודשים

מיום קבלת הרישיון. לדבריו, יש לחשב את תקופת הליווי על פי חודשי השנה העבריים, כפי שבכל מסמך רשמי

של המדינה מצוין תאריך עברי.

א. ציינו והציגו את המאפיין היהודי של מדינת ישראל שבא לידי ביטוי בטענת הנהג.

ב. הסבירו כיצד מאפיין זה בא לידי ביטוי בקטע.

6. בעקבות ההסכם בין ישראל לאיחוד האמירויות הערביות, השרה העומדת בראש משרד התפוצות פנתה לאנשי הקהילה היהודית שם, ואמרה להם כי מדינת ישראל מעוניינת לסייע להם בתחום החינוך היהודי. הסיוע בתחום זה הוא חלק מתוכנית ייחודית שיזם משרד התפוצות. תוכנית זו תתרום לחיזוק הקשר בין מדינת ישראל ליהודים ברחבי העולם ולביסוס ייחודה של ישראל בהיותה מדינה יהודית.

א. ציינו והציגו את חוק היסוד שבא לידי ביטוי בפנייה לאנשי הקהילה היהודית.

ב. הסבירו כיצד חוק יסוד זה בא לידי ביטוי בקטע.

7. בשנה האחרונה הובא לאישור הממשלה מינוי של אזרח ערבי לתפקיד ראש הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית בישראל. הרשות הזאת פועלת במסגרת המשרד הממשלתי לשוויון חברתי, והיא אחראית לקידום תוכניות פיתוח של היישובים הערביים ושילוב החברה הערבית בכלכלה בישראל. השרה העומדת בראש משרד ממשלתי זה ציינה כי מינוי זה תורם לצמצום הפערים בחברה בישראל.

א. ציינו והציגו את הפנייה, מבין הפניות לגורמים שונים בהכרזת העצמאות, שבאה לידי ביטוי במינוי של ראש הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית בישראל.

ב. הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.

8. הרכבת הקלה הפועלת בירושלים היא אמצעי תחבורה המשמש בכל יום אלפי נוסעים ובהם נוסעים דוברי ערבית. ברכבת מופעלת מערכת כריזה בשפה העברית ובשפה הערבית ובאמצעותה מכריזים את שם התחנה והודעות שונות. כמו כן, השילוט גם הוא בעברית ובערבית. אחד הנוסעים כתב מכתב למערכת עיתון בעיר. במכתבו הוא הביע שביעות רצון מן העובדה שבירושלים, יש מערכת כריזה ברכבת בשפה העברית וגם בשפה הערבית, ובכך מתממש הן ערך השוויון כלפי כלל התושבים, הן מעמדה המיוחד של ירושלים כבירת המדינה היהודית.

א. ציינו והציגו את העמדה ("החלום")-בנוגע לזהותה הלאומית הרצויה-של מדינת ישראל, שבאה לידי ביטוי במכתב שכתב אחד הנוסעים למערכת העיתון.

ב. הסבירו כיצד עמדה זו באה לידי ביטוי בקטע.

פרק רביעי (22 נקודות)

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על **שתיים** מן השאלות 9 – 11 (לכל שאלה 11 נקודות)

מהי מדינה יהודית? אחד מידידיי אמר לי שבעיניו מדינה יהודית היא מדינה שבה מכוניות אינן נוסעות בשבת ושאסור למכור בה אוכל שאינו כשר. הגישה שלי בעניין זה שונה: אני סבור שמדינה יהודית היא מדינה המבטאת ערכים הלקוחים ממקורות היהדות. ערכים אלו שמרו על עם ישראל במשך כל שנות קיומו, והם מהווים כיום את ההצדקה המוסרית לקיום המדינה. לדעתי, המקורות היהודיים לא זכו למעמד הראוי להם בישראל. שופטים אמנם משלבים מדי פעם בפסיקות שלהם ערכים הלקוחים ממקורות אלה כפי שדורש החוק, אך המשפט העברי אינו זוכה למעמד ראוי במערכת החוקים שלנו. למרבה הצער, העיסוק בענייני היהדות נתפס כאינטרס של הדתיים בלבד, ולא כעניין בעל חשיבות לכולנו. לאחרונה עסקו אמצעי התקשורת בהצעה של שר המשפטים להפוך את המשפט העברי למחייב במדינת ישראל. גם לדעתי החוקים שלנו צריכים לבטא ערכים כמו החשיבות של השבת ושל העזרה לנזקקים, אולם אני מתנגד לניסיון לאסור בחקיקה תנועת מכוניות בשבת או לכפות על האזרחים לתרום מכספם לצדקה. עלינו לתת למורשת ישראל ביטוי משמעותי בחקיקה, אך בתנאי שהדבר לא יפגע בזכויות של אזרחי המדינה, יהודים ושאינם יהודים. אם ננהג כך, נחזק את האופי היהודי של המדינה ואת ההצדקה לקיומה.

(מעובד על פי מאמר מאתר Ynet, 9/2/2010, כתגובה לדבריו של פרופ' יעקב נאמן)

9. העמדה ("החלום"): מדינה מסורתית תרבותית

הציגו את המושג, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בקטע.

10. חוק יסודות המשפט

הציגו את המושג והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בקטע.

11. העמדה ("החלום"): מדינה מסורתית תרבותית

ציינו והציגו עמדה-שונה מעמדת הכותב בנוגע למושג זהותה הדתית המסורתית תרבותית הרצויה של המדינה.

הסבירו כיצד עמדה מנוגדת זו באה לידי ביטוי בקטע.